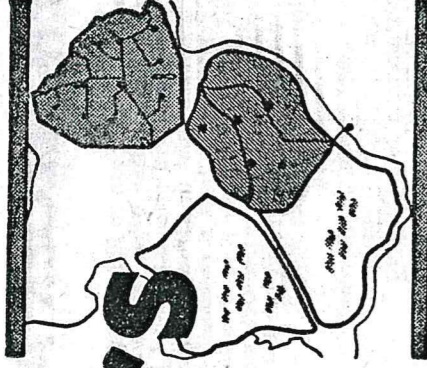

IJsselmeerpolders

Vrijdag 18 augustus 1961
3e jaargang nr 32
Verschijnt wekelijks

EDITIE VAN DE LANDBODE

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE LANDBOUWMAATSCHAPPIJ IJSELMEERPOLDERS • REDACTIE NOORDZIJDE 2 • EMMELOORD

LANDBOUWPOLITIEK op korte en langere termijn Verantwoord prijsbeleid onontbeerlijk

De onbevredigende en teleurstellende gang van zaken bij de vaststelling van de garantiëprijs in het afgelopen jaar is voor het Landbouwschap aanleiding geweest om aan het secretariaat van het Schap opdracht te geven een rapport op te stellen over het te voeren beleid in de verdere toekomst. Intussen is een uitvoerige nota verschenen. Het rapport zal binnenkort aan alle afdelingsbesturen van de LMLJ worden toegezonden met het verzoek zich hierop in de rayons te willen bezinnen. De leden krijgen op deze wijze de gelegenheid zich in deze problematiek te verdiepen en zich over het te voeren beleid op langere termijn uit te spreken. Tegen het einde van het jaar ziet het hoofdbestuur van de LMLJ de reacties gaarne tegemoet.

Ongetwijfeld is het van grote betekenis, dat men zich in zo ruim mogelijke kring gaat bezinnen op de richting, waarin de Nederlandse landbouw zich heeft te ontwikkelen en wat er in de naaste toekomst moet gebeuren om de toekomst te verzekeren in de landbouw op een bevredigend peil te handhaven. Het discussierapport van het Landbouwschap biedt hiervoor een goed uitgangspunt. Naast bezinning op de toekomst-zullen echter ook de problemen, die zich op korte termijn voordoen, met name op het terrein van de prijspolitiek, tot een bevredigende oplossing moeten worden gebracht. Nu het overleg met de minister v. Landbouw weer voor de deur staat, vragen deze vraagstukken alle aandacht van de landbouworganisaties. Gezien de recente beslissingen van de overheid met betrekking tot de voorstellen van het Landbouwschap over een regeling voor het vlas en het koolzaad laat het zich aanzien, dat het ook dit jaar weer een moeilijk gesprek zal worden. Het vertrouwen in het regeringsbeleid dreigt op deze wijze verloren te gaan, hetgeen in hoge mate zou moeten worden betreurd. De toenemende ongerustheid in landbouwkringen inzake het prijsbeleid is onlangs nog weer eens duidelijk geschilderd door ir. C. S. Knothnerus, voorzitter van het KNLC, in een artikel, dat wij in enkele bladen van onze zusterorganisaties aantreffen, doch dat ons helaas niet heeft bereikt. Wij laten dit artikel van de voorzitter van onze toporganisatie hieronder volgen.

„Verleden najaar heeft de Belgische regering wederom een premie ingesteld voor de verwerking van vlas. De Nederlandse vlassers hebben er toen samen met het Landbouwschap bij de Nederlandse regering op aangedrongen eenzelfde regeling ook in Nederland weer in te stellen.

Nadat in eerste instantie deze zaak zich vrij gunstig liet aanzien, bleek hoe langer hoe meer, dat de regering geneigd was de beslissing uit te stellen en onlangs heeft de minister van Landbouw medegedeeld, dat geen regeling voor 1961 was te verwachten. Dit is bij-

zijn als tijdens de Russische dumping. Dit is inderdaad een feit. Maar als dit zou moeten suggereren dat er daarom geen subsidie nodig is, dan is dit een misleidend argument. Immers de prijsverhouding was ten tijde van de Russische dumping zo slecht dat hieraan ongeveer de helft van de Nederlandse vlassers is gesneuveld. Hierdoor is de verwerkingscapaciteit teruggelopen en komen nu ook de telers veel meer in het gedrang. Een betere prijsverhouding wil overigens nog niet zeggen, dat nu winst wordt gemaakt, integendeel het verlies is iets minder dan toen.

Het tweede argument dat wordt aangevoerd is het feit, dat de premie alleen wordt betaald voor in België geëxporteerd vlas waardoor de Nederlandse vlassers dus niet worden benadeeld. In theorie is dit voor de vlassers juist. Een Belgische vlasser zal voor Nederlandse minder kunnen betalen dan voor Belgisch vlas en de Nederlandse vlasser hoeft dus niet tegen de Belgische prijs te concurreren. Logischerwijze volgt echter hieruit dat de Nederlandse teler een slechtere prijs krijgt dan de Belgische en dat dus hij het verlies mag opvangen.

Voor de minister van Economische Zaken is dit argument misschien wel juist, maar de minister van Landbouw had hier tegen moeten protesteren. Misschien vindt men aan het departement van Landbouw het verlies van het vlas in ons bouwplan niet zo belangrijk, maar ik vraag mij af hoe deze betere valorisatie van het Nederlandse produkt en de boer wil wijzen op het feit, dat er nog andere dan gegarandeerde produkten zijn als hij deze produkten een voor een aan de concurrentievalsende maatregelen van buitenlandse overheden gaat uitleveren.

Is men op het departement wel op de hoogte van het feit, dat de z.g. vrije produkten het laatste jaar geen van alle een lonende prijs hebben opgeleverd en dat de voergranen bij lange na

niet de garantiëprijs hebben gehaald? Men gaat er wel eens aan twijfelen.

Het derde argument slaat alle records en dat is nl. dat in de bedrijfstak vlasserij zich grote veranderingen voordoen en nog zullen voordoen. Onder die omstandigheden dient een regeling zich van inmenging te onthouden. M. a. w. als het buitenland maar op het juiste tijdstip funeste maatregelen neemt, dan behoeft de Nederlandse overheid daar niets tegen te doen en laat zij deze bedrijfstak rustig door het buitenland uitmoorden, vooral als er voor de werknemers in die bedrijfstak volop gelegenheid is ander werk te vinden.

ACTIEF BELEID NOODZAKELIJK

Moet men hieruit afleiden dat de Nederlandse regering ook een dergelijke politiek ten opzichte van de hele Nederlandse landbouw voert?

Deze is toch ook aan grote veranderingen onderhevig en het zou bepaald verklaaren, de geweldige tegenzin die de regering ten toon spreidt bij het voeren van een actieve landbouwpolitiek.

Is deze politiek te rijmen met de politiek van zelfwerkzaamheid waarover van overheidswege zo dikwijls wordt gesproken? Het wil mij voorkomen dat stimulering van de zelfwerkzaamheid inhoudt, dat men erop moet kunnen rekenen door de overheid niet op het kritieke moment in de steek te worden gelaten.

Na de ontgoocheling over de melkprijs van het afgelopen jaar hebben wij nu een reeks van symptomen die alle duiden in de richting dat de overheid zijn verplichtingen wil verkleinen. Ik heb hier het oog op de steunregeling voor de kool, het weigeren van enige hulp aan de koolzaadteelt waarbij het argument van duurdere margarine werd gebruikt terwijl kort daarop de margarineprijs werd verlaagd en nu weer deze beslissing omtrant een vlasregeling.

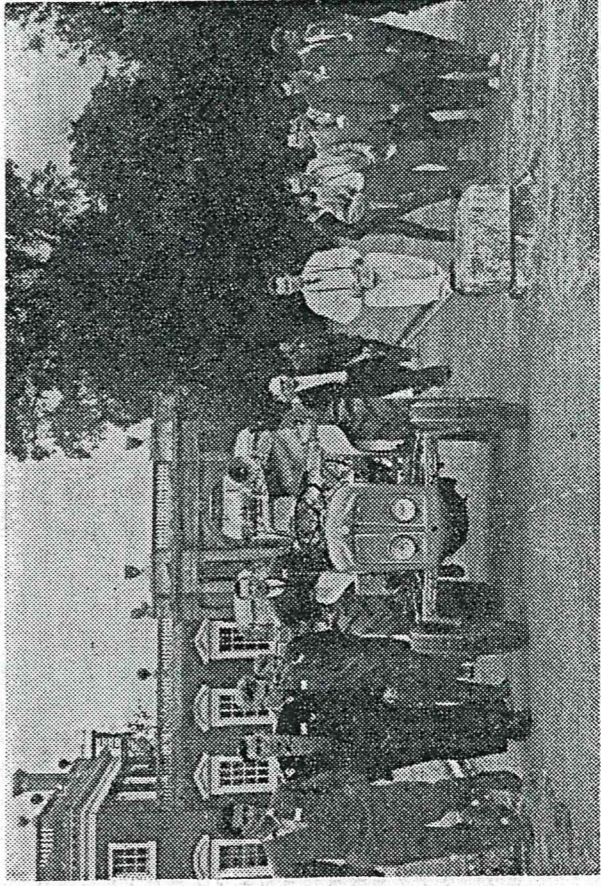
Ik weet niet of de minister van Landbouw de indruk heeft, dat de boerenstand niet tegenstaande dit alles toch wel enig vertrouwen in hem heeft. Het lijkt mij toe, dat hij dan wel erg optimistisch is. Of moeten wij aannemen dat hij daar ook niet zoveel prijs op stelt?

Het lijkt mij gewenst dat de minister eens een duidelijke uitspraak wil doen of hij met of zonder de georganiseerde landbouw wil regeren.

Alleen in het eerste geval heeft het zin om een aanstaand gesprek over de garantiëprijs te beginnen. Vooral zal men het dan echter wel eens moeten zijn wat men met deze garantiëprijs denkt te bereiken.

Wanneer dat niet meer is dan een minimum inkomen voor de boer ten tijde van de huidige enorme welvaart rondom hem, dan dient men wel te beseffen, dat men daarmee de landbouw en de voedselvoorziening van het Nederlandse volk in de waagschaal stelt.

Aldus besluit ir. Knothnerus zijn artikel. Hierin wordt op onverbloemde wijze het onbehagen weergegeven, dat in de kringen van de landbouworganisaties leeft. Natuurlijk heeft het agrarisch bedrijfsleven ook zelf een belangrijke taak om haar positie te verstevigen, met name op het terrein van de afzet en verwerking van landbouwprodukten. Daarnaast is echter voor de overheid onontbeerlijk. Voorshands eerst een verantwoord prijsbeleid van zal nu eerst het komende overleg met de minister van Landbouw moeten worden afgewacht. Dan weet de landbouw, waaraan zij toe is en kan zij haar houding bepalen. D.

Op uitnodiging van de Ford Trekkerfabriek te Dagenham hebben ruim 50 jonge boeren uit 5 landen, België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk en Nederland, een interessante studiereis gemaakt naar Engeland. Om. werd een bezoek gebracht aan de Ford Trekkerfabriek te Dagenham, het Ford Mechanisatie Centrum te Boreham, de Royal Show te Cambridge, het N.I.A.B. (National Institute of Agricultural Engineering) te Slisoe) en aan diverse grote landbouwbedrijven. Acht dagen lang zijn zij de gasten geweest van Ford Dagenham, die met dit bezielende initiatief blijf heeft willen geven van haar grote waardering voor het werk van de jonge boeren. Enthousiast en verduidelijkt met vele nieuwe indrukken zijn de acht jonge agrariërs die Nederland vertegenwoordigden en voor deze excursie waren geselecteerd uit de plattelandsjongerenorganisaties, in ons land teruggekeerd. Uitgerust met camera's, volgen de jonge agrariërs uit 5 verschillende Westeuropese landen, op het Ford Mechanisatie Centrum te Boreham, de radiografische Decta naar het demonstratie-terrein.

In het algemeen gedeelte van dit nummer o. m.

Wat brengt dit najaar? pag. 673
Op wintervoer ploegen of spitten? pag. 675
Vee het hele jaar in een loopstal pag. 681

EEN BEZOEK AAN DUITSE KWEKBEDRIJVEN

In het nummer van 28 juli werd een verslag opgenomen van de heer Crebas van de excursie die door leden van de Aardappelkwekersvereniging Noordoostpolder en Overijssel werd gemaakt naar 4 kwekbedrijven in Duitsland. In het verslag werd genoemd dat de instandhouding en vermeerdering van aardappelrassen op een geheel andere leest is geschoeid dan in Nederland.

Het is de bedoeling om in dit artikel speciaal op deze instandhouding en vermeerdering nader in te gaan. Ook punten als de aangifte voor de keuring, het Y-virusprobleem en de invloed van het Y-virus op het rassensortiment in Duitsland zullen echter ter sprake komen.

Er bestaat een belangrijk-verschil tussen het in verkeer brengen van aardappelrassen in Nederland en in Duitsland. In Nederland wordt het systeem van de vrije nabouw toegepast. Dit houdt in dat de Nederlandse teler in het algemeen pootgoed van elk ras, dat op de rassenlijst voorkomt, kan aanschaffen en naverbouwen. Met het systeem van stamselectie wil dat ook zeggen dat elke stamselecteur uit een bepaald ras uitgangsstammen kan kiezen. Deze stammen kan hij vermeerderen en na 3 of 4 jaar als S-pootgoed op de markt brengen. De kweker van het ras ontvangt voor elke ha pootgoed, die wordt goedgekeurd, een kwekersvergøeding. Deze vergøedingen worden voor een belangrijk deel betaald uit heffingen, die worden verkregen via de plomberings-gelden van pootgoed.

In Duitsland kent men het systeem van de gesloten vermeerdering. Hier kan uitsluitend de kweker hoogwaardig pootgoed in het verkeer brengen. Hij verricht zelf de opbouw van de z.g.n. klonen, die zijn te vergelijken met onze stammen. De kweker verkrijgt zijn belangrijkste inkomsten uit de verkoop van de Hochzucht, het hoogwaardig pootgoed. Alleen de Nachbau — de nabouw — kan vrij verhandeld en verbouwd worden.

De vermeerdering van het pootgoed verloopt overigens in zuiver technisch opzicht in grote lijnen gelijk. De Duitse kweker zoekt elk jaar uit de vermeerdering van een bepaald ras uitgangsstammen. Deze stammen worden het volgende jaar apart uitgepoot als z.g.n. A-klonen. Uit een A-kloon groeit het volgende jaar een B-kloon en vervolgens een C-kloon. Eventueel kan een C-kloon nog tot D-kloon word vermeerderd. Dit stemt dus overeen met de opbouw van één, twee-, drie- en vierjarige stammen in Nederland, waarbij echter de drie- en vierjarige stammen als S-pootgoed kunnen worden afgeleverd. Verder blijven deze stammen, ook later als SE-pootgoed, per stam gescheiden. In tegenstelling hiermee worden in Duitsland de tot dusverre afzonderlijk vermeerderde C- en eventueel D-klonen weer samengevoegd. Deze samengevoegde klonen leveren de z.g.n. voorvermeerdering. Deze voorvermeerdering kan in de volgende jaren leveren Super-elite, Elite, Hochzucht en Nachbau.

De opbouw van de klonen verricht de kweker zelf, waarbij de klonen niet worden gekeurd. Dit in tegenstelling tot Nederland waar het stamselectiewerk onder de keuring valt. De keuring van pootgoed begint in Duitsland bij de voorvermeerdering. Indien de kweker de opbouw van zijn klonen niet ziektevrij heeft uitgevoerd, dan zal dit bij de keuring van de voorvermeerdering tot uiting komen. Dit materiaal kan dan in klasse worden verlaagd of afgekeurd en het gevolg kan zijn dat de kweker niet de beschikking over Hochzucht van een dergelijk ras heeft. De kweker is dus zelf volledig verantwoordelijk voor de gezondheidsstoestand van zijn ras. Teneinde met zo goed mogelijk materiaal op de markt te komen, voeren de Duitse kwekers zelf nacontrole uit.

Het kwekbedrijf heeft hiervoor de beschikking over eigen kassen en laboratoria. De kassen worden 's zomers gebruikt voor het maken van kruisingen en voor het optrekken van zaailingen. Na het roeien van het pootgoed worden in de nazomer en herfst monsterters uit de partijen in de kas uitgepoot en visueel beoordeeld op het voorkomen van virusziekten (Augenstecklingsprüfung). Na deze beoordeeling wordt het blad van deze kasplantjes in het laboratorium op het voorkomen van virusziekten onderzocht. Y-virus wordt vastgesteld met behulp van de A 6-toets en eventueel de serologie. X- en S-virus worden serologisch opgespoord en in enkele gevallen zelfs met de toetsplant Gomphrena. Voor nacontrole op bladrollen hebben enkele kwekbedrijven zich bovendien verzekerd van het gebruikrecht van de Igel-Lange test. De toegepaste methoden stemmen dus vrijwel overeen met de methoden, die in Nederland bij de keuringsdiensten worden gebruikt.

zullen bij een laag vastgestelde prijs van de kant van de vermeerderaars moeilijkheden te verwachten zijn. In verband hiermee sprak één van de bezochte Duitse kwekers de Nederlandse gedachte, dat de Duitse kwekers een monopoliepositie bezitten, zeer beslist tegen.

KWEEKEN OP Y-VIRUSRESISTENTIE

Tijdens de excursie werd van Duitse kant sterk de nadruk gelegd op het kweken van aardappelrassen die een goede resistentie tegen Y-virus bezitten. Zaailingen, die tijdens de beproeving t.a.v. dit virus niet kunnen worden gerangschikt in groep 1 of 2, komen de laatste jaren in geen geval meer in aanmerking voor opname in de Duitse rassenlijst. Ter oriëntering kan dienen dat het ras Maritta, dat met het cijfer 8^e voor Y-virusresistentie in de Nederlandse rassenlijst is opgenomen, in Duitsland slechts in groep 2 is ingedeeld. In groep 1 zijn de rassen ingedeeld die nog minder vatbaar zijn voor Y-virus. Dit consequente kweken op Y-virusresistentie heeft tot gevolg dat in de Duitse rassenlijst thans een behoorlijk aantal resistente rassen is opgenomen. Dit geldt in elk geval voor de nieuwe rassen. Aan de andere kant is in enkele jaren tijds een volledige verschuiving in de lijst van meest verbouwde rassen opgetreden.

Onderstaand overzicht van de goedgekeurde oppervlakte pootgoed in ha's in de jaren 1956 t.e.m. 1960 geeft hiervan een duidelijk beeld.

Ras	1956	1957	1958	1959	1960
Achersegen	15676	10439	2570	2715	16
Augusta	7750	1914	375	375	1
Bona	8135	5562	4581	1160	—
Heida	6590	8475	1060	383	—
Anco	—	—	—	745	2404
Delos	—	67	451	2749	7224
Datura	—	115	448	1775	2562
Hansa	—	163	861	2514	1796
Isola	—	—	44	297	1285
Lori	3807	3788	4569	9057	7878
Saskia	756	1033	969	1440	1746

Rassen als Bona, Ackerssegen, Augusta en Heida, die tot voor kort tot de meest verbouwde rassen behoorden, zijn door de Y-virusaanstasting volledig of praktisch volledig verdwenen.

De rasverschuiving spreekt des te meer indien men bedenkt dat in 1956 van deze 4 rassen niet minder dan 40.150 ha werd goedgekeurd, tegenover een totaal goedgekeurde oppervlakte in dat

jaar van ruim 90.500 ha. In 1957 bedroeg het aandeel van deze rassen nog 29.700 ha tegenover een totaal areaal van 83.500 ha. In procenten uitgedrukt dus bijna 45% in 1956 en ruim 35% in 1957. In 1960 was de plaats overgenomen door de rassen Lori, Delos, Maritta en Grata, die in dat jaar 45% van de totaal goedgekeurde oppervlakte van 64.000 ha innamen. In 1956 bedroeg het aandeel van deze 4 rassen slechts 15.5%. Deze cijfers, die zijn overgenomen uit het Duitse vakblad „Kartoffelwirtschaft“ spreken een duidelijke taal. Natuurlijk is het mogelijk dat ook andere factoren een rol mee hebben gespeeld in deze verschuiving, maar er kan rustig worden aangenomen dat het leeuwen-aandeel voor rekening van het Y-virus komt.

En merkwaardig gevolg van deze rasverschuiving naar de kant van Y-virusresistente rassen kwam tijdens de excursie van de aardappelkwekers uit uit de Noordoostpolder naar vier Duitse kwekbedrijven naar voren. Duitse kwekers zijn thans meer bevreesd voor bladrol in hun vermeerderingen dan voor Y-virus. Om deze reden worden de velden elk seizoen 3 à 4 maal bespoten met luisdodende middelen. Deze middelen hebben tegen bladrol een behoorlijk effect, maar zijn van weinig of geen invloed op de bestrijding van Y-virus.

Als slotconclusie de volgende persoonlijke noot. Niet rechtstreeks betrokken zijnde bij het kwekwerk, viel mijn aandacht vooral op het werk dat in Duitsland wordt verricht om het Y-virus de baas te worden. Op dit gebied

De teelt van fijne zaden

echter aan bepaalde eisen (normen) moeten voldoen. Het door de teler geleverde zaad zal vaak te veel vocht bevatten om lange tijd te kunnen worden bewaard. Het zaad zal daarom moeten worden gedroogd tot een in dit opzicht veilig vochtgehaltepercentage. Ook zal het door de teler geleverde zaad veelal niet schoon of zuiver genoeg zijn om als zaaizaad te kunnen worden verkocht. Dit zaad zal daarom geschoond moeten worden. In de contracten staat vermeld dat het door de teler te leveren zaad droog en schoon moet zijn en verder nog moet voldoen aan de daarvoor gestelde normen. Hoe droog en schoon het moet zijn en aan welke normen het moet voldoen, staat vermeld in de Algemene Voorwaarden (ATV). De hier genoemde normen hebben betrekking op o.a. de minimum eisen voor kiemkracht, zuiverheid en gebruikswaarde.

Bij het afsluiten van contracten, gebaseerd op de ATV, kan de teler dus weten waar hij aan toe is.

Verschil in contracten

Uit het voorgaande volgt dat de teler niet wordt betaald naar het bruto gewicht van het door hem geleverde zaad, maar naar het netto gewicht en wel voor dat deel, dat voldoet aan de daarvoor gestelde eisen. Bij het contracteren op een vaste prijs, dan wel op een participatie-contract krijgt men hiernede te doen.

Vodoet het zaad niet aan deze normen, dan zullen kortingen op de prijs kunnen worden toegepast of soms zelfs weigering van afname door de handelaar tot gevolg kunnen hebben.

Thans moet worden opgemerkt, dat participatie-contracten niet alle gelijk van inhoud zijn. Hier werd uitgegaan van een bepaald percentage van de groothandelsprijs, dat aan de teler zal worden uitbetaald voor droog en schoon zaad, dat aan de daarvoor gestelde eisen voldoet.

Er zijn participatie-contracten, waarin nog wordt vermeld dat daarenboven nog aftrek zal plaats vinden van diverse posten. Het aantal hiervan kan verschillend zijn, waardoor het totaal bedrag van deze extra kortingen kan variëren.

Een en ander heeft tot gevolg, dat de afrekening die de teler tenslotte ontvangt van vrij eenvoudig tot meer ingewikkeld kan zijn. Niet iedere teler zal in staat zijn de hem toegezonden afrekening goed te kunnen controleren. Soms moet met vele factoren rekening worden gehouden, die ieder voor zich tot een bepaalde verrekening aanleiding geven. Mede om deze redenen hebben vele zaadtelers zich verenigd in de Contract-Zaadtelersvereniging, Gratastraat 14 te Groningen. De leden zenden hun contracten en afrekeningen naar dit centrale kantoor ter controle. Door het grote aantal afrekeningen wat hier wordt nagerekend, is een behoorlijk inzicht verkregen in de wijze waarop wordt afgerekend. Vaak zullen kortingen moeten worden berekend, al naar mate het geleverde zaad afwijkt van de daarvoor gestelde normen. Soms kan een toeslag op de prijs worden berekend, indien een prima partij is geleverd.

Laat ieder die een dergelijk contract aangaat zich er terdege van overtuigen waarvoor hij zich verplicht en laat hij er steeds naar streven een zo goed mogelijk produkt te leveren. Dit kan later teleurstelling voorkomen.

F. MULDER

IR. A. SINNEMA.